

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 326/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Národného ústavu celoživotného vzdelávania, Tomášikova 4, Bratislava, zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Cíbikom, Tomášikova 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 11 Cb 84/2011 z 26. apríla 2016, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cob 239/2016 z 15. februára 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 43/2017 z 22. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Národného ústavu celoživotného vzdelávania, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cob 239/2016 z 15. februára 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 43/2017 z 22. novembra 2017, p r i j í m a na ďalšie konanie.

2. Sťažnosť vo zvyšnej časti o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

3. Návrhu Národného ústavu celoživotného vzdelávania na odloženie vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Cob 239/2016 z 15. februára 2017 n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2018 doručená sťažnosť Národného ústavu celoživotného vzdelávania, Tomášikova 4, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 Cb 84/2011 z 26. apríla 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 239/2016 z 15. februára 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 43/2017 z 22. novembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľ v podanej sťažnosti uvádza:

«... Sťažovateľ bol v pozícii žalovaného v právnej veci vedenej Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn.: 11Cb/84/2011, kde sa žalobca - Inštitút prípravy expertov, o.z žalobou zo dňa 25.05.2011 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 189.259,24 € s príslušenstvom, ktorá mala žalobcovi vzniknúť ako ušlý zisk z dôvodu nedodania frekventantov v zmysle zmluvy o dielo č. AI- 10/2007/ppz/npS/MM o poskytovaní neprioritných služieb komplexného organizačného zabezpečenia vzdelávania a diseminácie vzdelávania.

Rozsudkom súdu prvej inštancie - Okresného súdu Bratislava IV sp. zn.: 11Cb/84/2011 zo dňa 26.04.2016 súd rozhodol, tak že : „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 152.031,50 euro s úrokom z omeškania 14,25% p.a. od 30.10.2008 do zaplataenia na účet žalobcu č.ú.: 1848031001/5600 vedený v Dexia banke, a.s. to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšku súd žalobu zamietá. O trovách konania súd rozhodne v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“ ...

Proti tomuto rozsudku sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd rozsudkom sp. zn.: 3Cob/239/2016 zo dňa 15.02.2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania...

Rozsudok odvolacieho súdu bol doručený právnenému zástupcovi žalovaného dňa 31.03.2017. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ dovolanie... ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn.: 3Obdo/43/2017 zo dňa 22.11.2017 odmietol.»

3. Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na tú skutočnosť, že v danom prípade podľa neho neboli splnené zákonom predpokladané podmienky vzniku zodpovednosti za škodu, ktorými sú: 1/ porušenie právnej povinnosti (protiprávnosť), 2/ vznik škody a 3/ príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody, a teda nebol daný dôvod na to, aby bol okresným súdom zaviazaný k povinnosti zaplatiť žalobcovi – Inštitútu prípravy expertov, o. z., sumu vo výške 152 031,50 € s prísl., keďže „... žalobcovi poskytoval súčinnosť - a neodovzdaním predpokladaného počtu záujemcov v zmysle zmluvy zo dňa 27.02.2008 z dôvodu nedostatočného záujmu frekventantov (záujemcov) nemohol žalovaný porušiť žiadne zmluvné ustanovenia a ani zákonom uloženú povinnosť... Výška odmeny, na ktorú mal žalobca nárok sa odvíjala od skutočne vykonaných prác, ktoré mu boli po skontrolovaní aj zaplatené. Žalovaný aj uhradil žalobcovi všetky ním riadne vykonané práce. Žalovaný nárok podľa nášho názoru nevznikol a sťažovateľ nebol nikdy povinný dodať zhotoviteľovi (žalobcovi) účastníkov (frekventantov) odbornej prípravy. Naopak vždy poskytoval žalobcovi potrebnú súčinnosť...“. Sťažovateľ zároveň v sťažnosti dodáva, „... že ani súd prvej inštancie ani následne súd odvolací sa nezaoberali v akej skutočnej výške mala byť škoda žalobcovi spôsobená a taktiež či aj keď by bolo možné posúdiť konanie sťažovateľa ako porušenie povinnosti existuje aj kauzálny nexus medzi

týmto konaním a údajnou škodou...“. Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi podrobne popísal ním namietané skutočnosti, nesprávne právne posúdenia a už uvedené námietky, s čím sa všeobecné súdy v odôvodneniach svojich napadnutých rozhodnutí podľa názoru sťažovateľa dostatočne nevysporiadali.

4. Porušenie základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu sťažovateľ v podanej sťažnosti odôvodňuje v zásade takto: „... *Nedostatočným odôvodnením ohľadom právneho posúdenia veci a uvedenia úvah, ktorými sa súd prvej inštancii pri rozhodovaní riadil, súd prvej inštancie znemožnil sťažovateľovi, aby si v rámci súdneho konania mohol riadne uplatniť svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok v nebol napravený ani v konaní pred odvolacím súdom. Vzhľadom na to, že sa súdy oboch inštancií s vyššie uvedenými skutočnosťami absolútne nezaoberali, svojou podstatou popierajú základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom je predvídateľné rozhodnutie pre účastníkov konania a sú tak nepresvedčivé. V rámci odôvodnenia týchto rozhodnutí súdov oboch inštancií absentovali vysvetlenia o vyššie uvedených aspektoch právneho posúdenia veci...*

Najvyšší súd Slovenskej republiky však v uznesení sp. zn.: 3Obdo/43/2017 zo dňa 22.11.2017, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa opätovne porušil jeho práva a to najmä tým, že aj toto rozhodnutie je nekonkrétne a nezaoberá sa skutočnosťami namietanými sťažovateľom a je čisto formalistické...

Konanie na oboch súdnych inštanciách ako celok vrátane konania na Najvyššom súde SR nevykazovalo znaky spravodlivosti a narušilo princípy práva na spravodlivý súdny proces.“

5. Sťažovateľ sa v sťažnosti odvoláva na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej porušením práva na spravodlivé súdne konanie je aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

6. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa garantované čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 3Obdo/43/2017 zo dňa 22.11.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 3Cob/239/2016 zo dňa 15.02.2017 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn.: 11Cb/84/2011 zo dňa 26.04.2016 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 3Obdo/43/2017 zo dňa 22.11.2017 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 3Cob/239/2016 zo dňa 15.02.2017 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania vrátane trov právneho zastúpenia, ktoré sú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Milana Cíbika do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

7. Sťažovateľ v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) zároveň navrhol, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

8. Návrh na vydanie dočasného opatrenia sťažovateľ odôvodňuje takto:

„Bez tohto zabezpečovacieho prostriedku by v prípade vyslovenia neústavnosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave mohlo dôjsť k vážnej ujme na strane sťažovateľa, ktorá by bola väčšia než ujma, ktorá by prípadne mohla vzniknúť následkom odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Suma, ktorá je na základe napádaných rozhodnutí predmetom exekúcie (152.031,50 EUR s ročným úrokom z omeškania 14,25% ročne zo sumy 152.031,50 EUR od 30.10.2018 do zaplatenia, ako aj trovy právneho zastúpenia), je značná a spôsobilá ohroziť činnosti sťažovateľa, ktorá mu vyplýva zo zákona. V prípade vymoženia sumy v exekúcii pred rozhodnutím ústavného súdu,

by v prípade vyhovenia tejto sťažnosti, mohlo dôjsť na strane sťažovateľa k sťaženiu vydania prípadného bezdôvodného obohatenia s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napriek tomu, že sťažovateľ v sťažnosti výslovne nekonkretizuje, porušenie akého základného práva obsiahnutého v čl. 46 ústavy namieta, z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ má na mysli základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

15. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

16. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto jeho sťažnosť v časti namietajúcej porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu odmieta podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval, preskúmal, či obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Keďže ústavný súd

nezistil nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach a ani zjavné dôvody na odmietnutie sťažnosti, v časti týkajúcej sa námietok porušenia označených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu ju podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie.

II.3 K návrhu na nariadenie dočasného opatrenia

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti súčasne požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu s odôvodnením, že „... Suma, ktorá je na základe napádaných rozhodnutí predmetom exekúcie (152.031,50 EUR s ročným úrokom z omeškania 14,25% ročne zo sumy 152.031,50 EUR od 30.10.2018 do zaplatenia, ako aj trovy právneho zastúpenia), je značná a spôsobilá ohroziť činnosti sťažovateľa, ktorá mu vyplýva zo zákona. V prípade vymoženia sumy v exekúcii pred rozhodnutím ústavného súdu, by v prípade vyhovenia tejto sťažnosti, mohlo dôjsť na strane sťažovateľa k sťaženiu vydania prípadného bezdôvodného obohatenia s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti.“.

21. Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

22. Ústavný súd preskúmal návrh sťažovateľa na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu a dospel k záveru, že tento návrh nespĺňa všetky podmienky ustanovené v § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže podľa názoru ústavného súdu výkon napadnutého rozhodnutia neznamená pre sťažovateľa väčšiu ujmu, ale ekvivalentnú ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia

krajského súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2018